

Inbreng gemeenteraad 7 mei 2025 betreffende erfgoedbeleid

Goedenavond,

Mijn naam is Chris Elsinga. U kent mij misschien als voormalig bestuurslid van de Vereniging Oud Harlingen, waarbij ik overigens nog steeds in verschillende werkgroepen actief ben, of vanwege mijn betrokkenheid bij de Stichting Bescherming Historisch Harlingen, maar vanavond spreek ik op persoonlijke titel, als bezorgde burger.

Directe aanleiding daarvoor is het voornemen om kleuterschool 't Meeuwtje te slopen, maar het gaat mij om erfgoed in een groter verband.

Wat is erfgoed eigenlijk, en wat is het waard? Hebben we het nodig? Kunnen we zonder?

Misschien wist u het al, maar erfgoed is meer dan alleen de geveltjes in de oude binnenstad. Het gaat bijvoorbeeld ook om kunst in en aan gebouwen, historisch groen, nieuwere architectuur en immateriële erfgoedelementen zoals oude tradities en verhalen.

Erfgoed maakt dat we het verhaal van onze stad door de eeuwen heen kunnen leren kennen en waarderen, waardoor we ons met de geschiedenis verbonden voelen. Erfgoed is wie wij zijn, het zijn de sporen van onze voorouders, wat zij deden, hoe zij dachten en wat zij tot stand brachten in de stad die we nu tijdelijk even de onze mogen noemen. De historische ontwikkelingen en de identiteit van onze stad willen we blijvend kunnen 'teruglezen', navertellen en nalaten aan de Harlingers na ons – en daarom beschermen we ons erfgoed.

Waar het me nu om gaat is dat we erfgoed hebben dat nog niet eens als zodanig is opgemerkt. Harlingen heeft eenvoudig geen beleid op het gebied van 'ander' erfgoed dan de oude geveltjes. Landelijk is de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 20 jaar geleden al begonnen het naoorlogs erfgoed te herwaarderen, voordat het door onverschilligheid zou verdwijnen. Monumentenstad Harlingen heeft echter verzuimd invulling te geven aan een beleid over erfgoed uit de wederopbouwtijd.

Zo komt het, dat de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Amersfoort wél de erfgoedwaarden van 't Meeuwtje herkent die onze eigen gemeente, en u als raadsleden zelf wellicht ook, niet heeft opgemerkt óf niet op waarde heeft weten te schatten. Johan Cruijff zei over dit soort situaties: 'Je gaat het pas zien als je het door hebt' en de bijdrage van Bert Looper zal u daarbij vast van dienst zijn.

Ik wil graag nog wijzen op het volgende. Eén van de doelen van de nieuwe Omgevingswet is de relaties te versterken tussen erfgoed, ruimte en leefomgeving. Om dat te bereiken legt elke gemeente de eigen ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving vast in een Omgevingsvisie, voor de lange termijn.

Als input daarvoor schreef ik mee aan een stuk getiteld 'Harlinger erfgoed als fundament, leidraad en inspiratiebron bij de ontwikkeling van onze leefomgeving'. Het stuk pleit er voor het erfgoed van de stad als 'onderlegger' te gebruiken voor de verdere ontwikkeling van de stad, niet alleen binnen maar ook buiten de singels. Ik citeer:

"Ontwikkel je stad dóór op basis van je rijke verleden en je wordingsgeschiedenis. Zoek bij ruimtelijke opgaven naar kansen om die aan het erfgoed te verbinden. Op die manier draagt de fysiek geworden historische ontwikkeling van de stad bij aan [...] de aantrekkelijkheid en herkenbaarheid van de stad voor bewoners en bezoekers."

Deze passage is zeer toepasselijk voor 't Meeuwtje. U kunt het zelf nalezen, want u krijgt dit stuk nog via de griffie toegestuurd.

Al met al zie ik 't Meeuwtje als de spreekwoordelijke kanarie in een kolenmijn die Harlingen heet. Harlingen heeft méér erfgoed om voorzichtig mee te zijn dan alleen de oude gevels in de binnenstad - maar we hebben dat helemaal niet in beeld.

Mijn oproep is dus: neem het initiatief, nu of in uw verkiezingsprogramma, om tot gemeentelijk beleid te komen op het vlak van erfgoed uit de wederopbouwtijd. Inventariseer het 'andere' erfgoed van Harlingen, voordat het verdwenen is. En zet 't Meeuwtje bovenaan die lijst.

7 mei 2025
Chris Elsinga